«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ϛ' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΕ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Φεβρουαρίου 1935 Ἀριθ. 1176

ΘΑ ΕΜΦΑΝΙΣΘΗΣ ΘΥΜΑ ΕΥΣΥΜΠΑΘΗΤΟΝ

Πολλοὶ νομίζουν, ὅτι, ἐὰν δὲν κάμουν καμμίαν ὑποχώρησιν εἰς τὸν αὐθάδη, κατορθώνουν, ἂν μή τι ἄλλο, τοὐλάχιστον νὰ μὴ τοὺς πάρῃ ἐκεῖνος τὸν ἀέρα. Καὶ ἐννοοῦν νὰ ἐφαρμόζουν τὸ «ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος». Νομίζουν δὲ ὅτι οὕτω προλαμβάνουν νὰ μὴ ἀποθρασυνθῇ ὁ ἄλλος καὶ νὰ μὴ ἀποτολμήσῃ ἀδικήματα μεγαλείτερα εἰς βάρος των. Ἐν τούτοις ὁ σοφὸς Σολομῶν ἔχει ἐντελῶς ἀντίθετον γνώμην. Καὶ τὸ πρᾶγμα παρουσιάζεται τόσῳ μᾶλλον σοβαρώτερον, ὅσῳ ὁ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐμπνευσμένος ἐκεῖνος βασιλεὺς ἔζη εἰς καιρούς, ποὺ εἶχε μεγάλην ἰσχὺν ὁ μνημονευθεὶς νόμος τῆς ἐπακριβοῦς ἀνταποδόσεως, καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐξαρθῆ ἐπαρκῶς ἡ χριστιανικὴ μακροθυμία καὶ ἀνεξικακία. «Γλῶσσα μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ» (Παροιμ. κε' 15), λέγει ὁ Σολομῶν.

Σὲ ὑβρίζει ὁ ἄλλος; Ἐὰν τὸν ὑβρίσῃς, δὲν θὰ ἐπιτύχῃς τίποτε. Ἐνῷ ἐὰν μεταχειρισθῇς τρόπον εὐγενῆ καὶ γλῶσσαν μαλακὴν πρὸς αὐτόν, θὰ τοῦ τσακίσῃς τὰ κόκκαλα. Σὲ ἠδίκησεν ἐκεῖνος; Ἐὰν τοῦ ὁμιλήσῃς ἄσχημα, θὰ τοῦ δώσῃς πάτημα νὰ στηριχθῇ. Θὰ τοῦ δώσῃς ἀφορμὴν νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀδικίαν του καὶ νὰ εἴπῃ καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ εἰς τοὺς ἄλλους: «Καλὰ τὸν ἐκατάλαβα ἐγώ, τί ἄνθρωπος εἶνε. Πολὺ καλὰ τοῦ ἔκαμα». Ἐὰν ὅμως εἰς τὴν ἀδικίαν ἀντιτάξῃς «γλῶσσαν μαλακήν», ἠπιότητα, εὐγένειαν, συμπεριφορὰν μακρόθυμον καὶ γλυκεῖαν, ὡρισμένως θὰ τοῦ συντρίψῃς τὰ ὀστᾶ. Εὐθὺς ἀμέσως «θὰ τοῦ κόψῃς τὴν φόρα». Δηλαδὴ θὰ τὸν ἀφοπλίσῃς. Ὅσῳ δὲ καὶ ἂν προσπαθῇ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πρᾶξίν του, δὲν θὰ εὑρίσκῃ πουθενὰ στήριγμα. Καὶ ὄχι μόνον εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ σιγὰ σιγὰ καὶ εἰς τὰ ἰδικά του ὄμματα θὰ παρουσιασθῇς ὡς τὸ ἀνένοχον, τὸ ἀναξιοπαθοῦν, τὸ κατὰ πάντα εὐσυμπάθητον θῦμα. Καὶ θὰ τοῦ τσακίσῃς τὰ κόκκαλα.

«Γλῶσσα μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ». Δηλαδὴ γλῶσσα, ποὺ δὲν λέγει λόγους προκλητικούς· γλῶσσα, ποὺ δὲν γίνεται ὄργανον παραφορᾶς· γλῶσσα, ποὺ δὲν εἰξεύρει ὕβρεις καὶ κακολογίας· γλῶσσα ἠπία, γλυκεῖα, προφέρουσα μόνον λόγους εὐγενείας καὶ ἁβρότητος· αὐτὴ εἶνε ἡ γλῶσσα ἡ μαλακή, ἡ ὁποία δὲν ὁμοιάζει μὲ μυτερὸν καὶ ὀξὺ ὄργανον, ποὺ ἀνοίγει πληγάς, ξεσχίζει σάρκας, προκαλεῖ τραύματα καὶ ἐξαπολύει αἵματα. Αἴ! λοιπὸν αὐτὴ ἡ γλῶσσα, μολονότι δὲν ξεσχίζει κρέατα, τσακίζει ὅμως κόκκαλα. Μὲ ἄλλα λόγια συντρίβει καὶ τὴν πλέον σκληρὰν καρδίαν. Γίνεται εἰς κάθε ἀντίπαλον αἰσθητὴ βαθειά, πολὺ βαθειά. Καὶ τὸν σωριάζει κάτω σὰν πτῶμα, τοῦ ὁποίου αἱ σάρκες δὲν ἔχουν καμμίαν πληγήν, τὰ κόκκαλά του ὅμως ἀπὸ μέσα ἐτσακίσθησαν καὶ δὲν ἔχουν πλέον στερεότητα διὰ νὰ βαστάσουν οἱονδήποτε βάρος. «Γλῶσσα μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ». Ξεῦρέ το, ἀναγνῶστά μου. Μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἀνεξικακίαν, μὲ τὴν γλυκεῖαν καὶ εὐγενῆ καὶ χριστιανικὴν γλῶσσαν ἐπιτυγχάνεις πολὺ περισσότερα καὶ ἐξουδετερώνεις πολὺ δραστικώτερον τὸν ἀντίπαλόν σου, παρὰ ἐὰν μὲ μάχαιραν ὀξεῖαν ἢ ὅπλον φονικὸν τοῦ προκαλέσῃς τραύματα βαθέα καὶ ἐξοντωτικά. Σοῦ φαίνεται περίεργον; Δὲν θὰ ἐπικαλεσθῶ τὰς συνεπείας, αἱ ὁποῖαι ἐπακολουθοῦν εἰς ἓν οἱονδήποτε ἔγκλημα, ἢ εἰς οἱανδήποτε σύγκρουσιν, διὰ νὰ σὲ πείσω. Θὰ σοῦ ὑπενθυμίσω μόνον τὸ ἑξῆς: Μὲ τὰς ἀντεκδικήσεις ὁ ἐχθρὸς οὐδέποτε γίνεται φίλος. Καὶ ἐὰν τὸν ἐξοντώσῃς, εἰς τὸ πόδι του θὰ ἔλθουν ἄλλοι, οἱ συγγενεῖς του, τὰ παιδιά του, οἱ ἀδελφοί του. Καὶ ἀντὶ ἑνὸς θὰ ἔχῃς τώρα περισσοτέρους ἐχθρούς. Μὲ τὴν γλῶσσαν ὅμως τὴν μαλακὴν καὶ χριστιανικήν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι διεκφεύγεις ἀπὸ τόσας ἄλλας ὀλεθρίας συνεπείας, δὲν εἶνε δύσκολον τὸν ἐχθρόν σου νὰ τὸν μεταβάλῃς εἰς φίλον σου.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΓΕΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

Εἰς τὰ μνημεῖα ταῦτα ἀνευρέθησαν γλυπταὶ παραστάσεις ἀλλὰ καὶ ζωγραφίαι διαφόρων ζώων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμφαίνεται, ὅτι οὐδεμία ἔκτοτε μεταβολὴ ἐσημειώθη εἰς τὰ ζῶα ταῦτα[1]. Ὡσαύτως τὸ αὐτὸ συμ-

(1) Ὁ Cuvier γράφει ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰ ἑξῆς: «Ἐξήτασα μετὰ τῆς μεγαλειτέρας προσοχῆς τὰς εἰκόνας τῶν ζώων καὶ τῶν πτηνῶν, τὰς ἐγκεχαραγμένας ἐπὶ πολυαρίθμων ὀβελίσκων προερχομένων ἐξ Αἰγύπτου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ. Πᾶσαι αἱ εἰκόνες αὗται παρουσιάζουσιν ἐν τῷ συνόλῳ τελείαν ὁμοιότητα πρὸς τὰ εἴδη, ὁποῖα βλέπομεν ταῦτα σήμερον. Δύναται ἕκαστος νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἀντίγραφα τῶν Kircher καὶ Zoéga .... Διακρίνει τις εὐκόλως εἰς αὐτὰ τὴν ἴβιδα, τὸν γύπα, τὴν γλαῦκα, τὸν ἱέρακα, τὴν κῆνα τῆς Αἰγύπτου, τὸν σχοίνικλον, τὴν ὀρτυγομήτραν, τὴν ἀσπίδα, τὴν κερασφόρον ἔχιδναν, τὸν λαγωὸν τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῶν μακρῶν

πέρασμα συνάγεται καὶ ἐκ τῶν μνημείων τῆς Χαλδαίας καὶ Βαβυλῶνος(2).

Τὰ αὐτὰ συμπεράσματα ἐπεβεβαιώθησαν καὶ διὰ παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου. Πράγματι εἰς τὸ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ ἡ Πομπηΐα καταστραφὲν Ἡράκλειον ἀνευρέθησαν ἔν τινι ὀπωροπωλείῳ κάρυα καὶ ἀμύγδαλα ἐξ ὁλοκλήρου ὅμοια πρὸς τὰ καὶ σήμερον ἔτι παραγόμενα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βεζουβίου. Πρὸ παντὸς ὅμως ἡ Αἴγυπτος παρέσχεν εἰς ἡμᾶς πλῆθος φυτῶν καὶ καρπῶν καὶ σπερμάτων, ἅτινα ἐξεταζόμενα εὑρίσκονται κατὰ πάντα ὅμοια πρὸς τὰ σημερινά(3). Μεγάλαι ποσότητες σπόρων λίνου ἀνευρεθεῖσαι εἰς τάφους ἀναγομένους εἰς τρεῖς καὶ τέσσαρας χιλιάδας ἐτῶν παρουσιάζουσι τοὺς σπόρους τούτους ἐξ ὁλοκλήρου ὁμοίους πρὸς τοὺς καὶ σήμερον ἐν ταῖς πεδιάσι τοῦ Νείλου καλλιεργουμένους. Τὴν αὐτὴν ὁμοιότητα παρουσιάζουσι σῦκα, φοίνικες καὶ ἄλλοι καρποὶ χρησιμοποιηθέντες ὡς ἀναθηματικαὶ προσφοραί. Κόκκοι σίτου εὑρεθέντες εἰς τὰ φέρετρα τῶν μουμιῶν ἐσπάρησαν, καθὼς βεβαιοῖ ὁ Farges(4), καὶ παρήγαγον τὸν αὐτὸν στάχυν, τὸν ὁποῖον καὶ ὁ σημερινὸς σῖτος.

Ἐκ τῶν γεγονότων τούτων ἀποδεικνύεται σαφῶς, ὅτι τόσαι γενεαὶ καὶ τοσοῦτον μακρὰ σειρὰ γεννήσεων, ὅσαι περιελήφθησαν εἰς τέσσαρας καὶ ἓξ χιλιάδας ἐτῶν δὲν ἐξήρκεσαν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην νὰ σημειώσωσι μεταβολὴν ἐπὶ τῶν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν εἰδῶν.

ὥτων του, αὐτὸν τὸν ἱπποτόταμον.... Ὡσαύτως βλέπει τις ἐνίοτε καὶ τὰ σπανιώτερα ζῶα, ὅπως ἡ algazel, τὴν ὁποίαν μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶδον ἐν Εὐρώπῃ» (Παρὰ Zahm μν. ἔργ. Τομ. Α' σελ. 227).

(2) Εἰς θαυμάσιον ἀνάγλυφον ἀνευρεθὲν εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Βαβυλῶνος καὶ ἀναγόμενον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ναβουχοδονόσορος, διακρίνεται κύων μολοσσός, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἔλεγον, ὅτι ἐγένετο κατὰ φωτογραφίαν νεωτέραν τοῦ συγχρόνου μολοσσοῦ. Ὡσαύτως ὁ Layard εἰς τὸ Musée de Babylone αὐτοῦ ἰχνογράφησε τύπον τινὰ κυνός, οὗτινος τὰ χαρακτηριστικὰ ταυτίζονται πρὸς τὰ χαρακτηριστικὰ φυλῆς ὑπαρχούσης ἔτι καὶ σήμερον ἐν Θιβέτ.

(3) Ὁ μεταξὺ τῶν δ. απρεπεστέρων βοτανικῶν συγκαταλεγόμενος Carruthers ὁμιλῶν περὶ τῶν φυτῶν τῶν προερχομένων ἐκ τῶν μνημείων τῆς Αἰγύπτου λέγει τὰ ἑξῆς: «Εὐτυχῶς ἡ ἐξέτασις τῶν ὑλικῶν τούτων ἐγένετο ὑπὸ βοτανικοῦ οἰκειοτάτου πρὸς τὴν φλωρίδα τῆς Αἰγύπτου, διότι ὁ Schweinfurth ἠρεύνησεν ἐπὶ τέταρτον αἰῶνος τὰ ψυτὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου. Τὰ ἀρχαῖα φυτὰ τῆς κοιλάδος εὑρίσκοντο ἐγκεκλεισμένα εἰς τὰς ταινίας, δι' ὧν ἦσαν ἐντετυλιγμέναι οἱ μούμιαι, καὶ ἑρμητικῶς ἐσφραγισμένα διετηρήθησαν σχεδὸν ἄνευ ἀλλοιώσεώς τινος. Βυθίζων τὰ φυτὰ ταῦτα εἰς θερμὸν ὕδωρ ἐπέτυχεν ὁ Schweinfurth ν' ἀποκαταστήσῃ σειρὰν δειγμάτων, ἅτινα ἔδρεψαν πρὸ τετρακισχιλίων ἐτῶν, εἰς κατάστασιν ἐξ ἴσου ἱκανοποιητικὴν πρὸς σπουδὰς ἐπιστημονικὰς ὅσον καὶ τὰ ἐν τοῖς νεωτέροις σπουδαστηρίοις βοτανῶν» (παρὰ Zahm ἔνθ' ἀνωτ. Α' 230). Κλάδοι συκομορέας καθυγρανθέντες κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω τρόπον συνεκρίθησαν πρὸς τὰς σημερινὰς συκομορέας καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον διέφερον. Τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Schweinfurth ἀποκατασταθέντα κατὰ τὸν ἄνω τρόπον φυσικὰ εἴδη ἀνέρχονται εἰς πεντήκοντα καὶ ἐννέα, ἅπαντα ὅμοια πρὸς τὰ σημερινά.

(4) Μν. ἔργ. σελ. 221.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΕΠΤΑΦΩΤΟΣ ΛΥΧΝΙΑ

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀδελφέ μου, ὅτι καὶ τώρα ἀκόμη σκοτάδι βαθὺ σκεπάζει τὸν κόσμον. Ἀλλὰ τὸ σκοτάδι αὐτὸ ὑπάρχει ὄχι γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν εἰμποροῦν, ἀλλὰ γιατί δὲν θέλουν νὰ εὕρουν τὸ φῶς. Καὶ σήμερα ἀκόμη ἐπικρατεῖ ἡ πλάνη καὶ κυριαρχεῖ ἡ ἁμαρτία. Καὶ σήμερα ὑπάρχουν πολλοί, μὰ πάρα πολλοί, γιὰ τοὺς ὁποίους θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν ἀνέτειλεν ἀκόμη ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης. Ὅσοι ὅμως ἐγνώρισαν τὸν Χριστόν, αὐτοί, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν νὰ εἶνε συνδεδεμένοι μαζύ Του, ζοῦν μέσα εἰς τὸ φῶς. Καὶ μολονότι τριγύρω τους εἰμπορεῖ νὰ εἶνε σκοτάδι, αὐτοὶ αἰσθάνονται μέσα τους νὰ ἀκτινοβολῇ καὶ νὰ σκορπίζῃ τὴν ζωογόνον θερμότητά Του ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης.

Περίεργον ὁμολογουμένως καὶ μοναδικὸν φαινόμενον! Γιὰ ἄλλους νὰ εἶνε ἡμέρα μεσημέρι καὶ γιὰ ἄλλους βαθειὰ καὶ σκοτεινὰ μεσάνυκτα. Στὸ ἴδιο μέρος ἄλλοι νὰ βλέπουν τὸν Ἥλιον μεσουρανῆς, καὶ ἄλλοι νὰ περιπατοῦν εἰς τὰ σκοτεινά, χωρὶς νὰ εἰμποροῦν νὰ ἰδοῦν ποῦ βρίσκονται καὶ ποῦ βαδίζουν! Εἶνε περίεργον; Εἶνε ἐν τούτοις πολὺ φυσικόν. Γιατί σοῦ φαίνεται ἀνεξήγητον; Μήπως κι' ἐκεῖνος, ποὺ κλείει τὰ ᾽μάτια καὶ δὲν ἐννοεῖ οὔτε θέλει νὰ τὰ ἀνοίξῃ, ἀλλ' ἐπιμένει νὰ τὰ κρατῇ κλεισμένα, μήπως κι' αὐτὸς δὲν εἶνε βυθισμένος στὸ σκοτάδι, ἂς εἶνε τριγύρω του σκορπισμένον ἄφθονον φῶς καὶ ἂς εἶνε ἡ ὥρα μεσημέρι. Ἐὰν λοιπὸν ὑπάρχῃ καὶ σήμερα σκοτάδι, συμβαίνει αὐτὸ ὄχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ γιατί πολλοὶ εἶνε τυφλοὶ καὶ θέλουν νὰ μείνουν τυφλοί· ἔχουν τὰ ᾽μάτια τῆς ψυχῆς των κλειστὰ καὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ τὰ ἀνοίξουν.

Ὦ! ἀδελφέ μου. Εἶνε εὔκολον, πολὺ εὔκολον πρᾶγμα νὰ κλείσουν καὶ τὰ ἰδικά μας μάτια, ἐάν, ἐννοεῖται, εἶνε τώρα ἀνοικτά. Μὴ θεωρῇς τὸ κλείσιμον αὐτὸ καὶ τὴν τύφλαν αὐτὴν ἀδύνατον. Ἔρχεται σιγὰ σιγά, χωρὶς νὰ τὴν καταλάβῃς καὶ ἐνῷ εἰμπορεῖ σὺ νὰ νομίζῃς, ὅτι τὰ ᾽μάτια τῆς ψυχῆς σου εἶνε ὀρθάνοικτα, αὐτὰ ἐνδέχεται νὰ εἶνε κλειστά, καὶ μάλιστα κλειστὰ γιὰ πάντα. Πόσον σωστὸν εἶνε τὸ τελευταῖον αὐτό, εἰμπορεῖς νὰ τὸ καταλάβῃς, ἐὰν πλησιάσῃς μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, ποὺ κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν εἶνε τυφλωμένοι καὶ σκοτισμένοι πνευματικῶς. Θὰ ἀντιληφθῇς ἀμέσως, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν τὴν ἰδέαν, πῶς βλέπουν αὐτοὶ καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καὶ ἂν τολμήσῃς νὰ τοὺς δώσῃς συμβουλὴν ἢ νὰ τοὺς κάμῃς κάποιαν παρατήρησιν, τὸ ὀλιγώτερον ποὺ θὰ πάθῃς, εἶνε τὸ νὰ σὲ περιφρονήσουν καὶ νὰ χλευάσουν τὸ προκομμένο μυαλό σου. Δὲν νοιώθουν οἱ ταλαίπωροι τὴν τύφλα τους. Καὶ δὲν καταλαβαίνουν, πόσον καταστρεπτικὴ καὶ ὀλεθρία εἶνε ἡ τύφλα αὐτή. Καὶ ὄχι μόνον δὲν αἰσθάνονται τὴν δυστυχίαν τους, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ προτιμοῦν νὰ μένουν τυφλωμένοι.

Σοῦ φαίνεται περίεργον ἴσως. Ἀλλὰ ἂν θέλῃς νὰ καταλάβῃς κάπως, τί συμβαίνει μὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, θυμήσου τί συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ἑαυτόν σου, ὅταν τὰ ᾽μάτια σου νυστάζουν καὶ τὰ βλέφαρά σου κλείουν, χωρὶς νὰ εἰμπορῇς νὰ τὰ κρατήσῃς ἀνοικτά. Ἐκεῖνος, ποὺ θὰ ἔλθῃ τότε νὰ σοῦ εἰπῇ, ξύπνα, γιατί ἔχομε δουλειά, δὲν σοῦ εἶνε δυσάρεστος καὶ ἐνοχλητικός; Καὶ δὲν ἔχεις τότε ὅλα λησμονημ-

Ἀρχιμ. † ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ Β΄ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

15. «Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ».

«τὰ ἱερὰ γράμματα». «Τὰς θείας καλεῖ Γραφάς» (Χρυσ.). Ὁ Κύριος χρησιμοποιεῖ (Ἰωάννου ε΄ 47) ἁπλῶς τὴν λέξιν γράμματα εἰς δήλωσιν τῶν συγγραφῶν τοῦ Μωϋσέως. Ὑπάρχει καὶ γραφὴ μεμαρτυρημένη ἄνευ τοῦ ἄρθρου «ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας». Οὐχὶ Ἐφέσια γράμματα καὶ βιβλία μαγικά, βέβηλα (Πράξ. ιθ΄ 19), ἀλλὰ γράμματα ἱερά.

«σοφίσαι», νὰ σὲ καταστήσωσι σοφόν. Ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἄνοια (τοῦ στίχ. 9) καὶ πλανώμενοι (στίχ. 13) μετά τινος ἴσως ἀναφορᾶς πρὸς τὸ ψαλμῶν ιη΄ 8 («ἡ μαρτυρία Κυρίου πιστὴ σοφίζουσα νήπια»).

«εἰς σωτηρίαν», «εἰς τὸ εὑρεῖν τὴν σωτηρίαν» (Ζυγ.). «Καὶ γὰρ τὰ πρακτέα ὑποτίθενται αἱ Γραφαί, καὶ τὰ μὴ πρακτέα» (Χρυσ.). Πρόκειται λοιπὸν περὶ σοφίας καὶ συνέσεως πρακτικῆς, ἥτις διαφωτίζουσα τὸν ἄνθρωπον περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ πράττῃ καὶ τί νὰ ἀποφεύγῃ, ὁδηγεῖ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν.

«εἰς σωτηρίαν» σοῦ καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες ποιμαίνονται ὑπὸ σοῦ.

«διὰ πίστεως». Ἀπαραίτητος ὅρος, ἵνα ἡ Παλαιὰ Διαθήκη σοφίσῃ ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, εἶνε νὰ ἀναγινώσκωμεν αὐτὴν ἐν τῷ φωτὶ τῆς πίστεως πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Πρβλ. καὶ Ἰωάννου ε΄ 39—47.

16. «Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ».

Ὅλη ἡ Γραφὴ εἶνε ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ὠφέλιμος διὰ νὰ διδάσκηται ἡ ἀλήθεια, διὰ νὰ ἐλέγχωνται αἱ πλάναι καὶ αἱ παρεκτροπαί, διὰ νὰ διορθώνωνται οἱ ἁμαρτάνοντες, διὰ νὰ παιδαγωγῆται τις εἰς τὴν δικαιοσύνην.

«Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος». «Ζητοῦσί τινες, πῶς εἶπε· πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος. Ἄρα οὖν καὶ αἱ τῶν Ἑλλήνων γραφαὶ θεόπνευστοι; Καὶ βιαζόμενοί τινες στίζουσιν εἰς τὸ θεόπνευστοι. Καί φασιν, ὅτι Πᾶσα γραφή, ἥτις ἐστὶ θεόπνευστος, ἐκείνη καὶ ὠφέλιμος. Ἔδει δὲ αὐτοὺς συνιδεῖν, ὅτι, εἰπὼν ἀνωτέρω, τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, λέγει νῦν ὅτι πᾶσα γραφή. Ποία; Περὶ ἧς διελέγετο, περὶ ἧς εἶπεν, ὅτι ἱερά. Πᾶσα οὖν ἡ τοιαύτη, θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος» (Θεοφ.). Κατὰ ταῦτα τὸ θεόπνευστος εἶνε μᾶλλον κατηγορούμενον παρὰ παραθετικὸς προσδιορισμός. Θὰ ἑρμηνεύσωμεν οὐχὶ πᾶσα θεόπνευστος γραφὴ εἶνε καὶ ὠφέλιμος· ἀλλὰ πᾶσα Γραφή, τὴν ὁποίαν ἤδη ὠνόμασε ἱερὰ Γράμματα, εἶνε θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος. Πᾶσα Γραφὴ λοιπὸν ἐν προκειμένῳ εἶνε ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Τιμόθεος ἐπαιδεύθη ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας.

«θεόπνευστος». Ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ Θεοῦ συνέγραφον οἱ συγγράψαντες τὰ βιβλία ταῦτα. Λέγων δὲ τοῦτο, καθὼς καὶ τὰ ἐπακολουθοῦντα, ὁ ἀπόστολος παρέχει τὸν λόγον διατί τὰ ἱερὰ γράμματα δύνανται νὰ σοφίσωσιν εἰς σωτηρίαν, ὡς εἶπε προηγουμένως.

«καὶ ὠφέλιμος». Καθορίζει εὐθὺς διὰ τῶν ἐπακολουθούντων οὐσιαστικῶν ***πρὸς*** τί εἶνε ὠφέλιμος.

«πρὸς διδασκαλίαν». «Πρὸς τὸ διδάσκειν, ἃ χρὴ μαθεῖν» (Ζυγ.).

«πρὸς ἔλεγχον». «Εἰς τὸ τὰ ψευδῆ ἐλέγχειν» (Οἰκ.). (Πρβλ. Τίτ. α΄ 9, 13). Πρὸς ἔλεγχον καὶ ἀναίρεσιν τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐν γένει πρὸς στιγματισμὸν τοῦ κακοῦ (Α΄ Τιμοθ. ε΄ 20. Τίτ. β΄ 15).

«πρὸς ἐπανόρθωσιν». «Πρὸς τὸ διορθοῦσθαι τὸν οὐκ ὀρθῶς πολιτευόμενον» (Ζυγ.). Πρὸς διόρθωσιν καὶ ἐπάνοδον τῶν ἁμαρτανόντων εἰς τὴν κατὰ Θεὸν ζωήν.

«πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ». «Πρὸς τὸ γυμνάσαι καὶ ἀσκῆσαι εἰς πᾶσαν ἀρετήν· δικαιοσύνην γὰρ καὶ ἐνταῦθα τὴν καθόλου εἴρηκεν ἀρετήν» (Ζυγ.). Πρὸς παιδαγωγίαν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἀπόκτησιν πάσης ἀρετῆς (Πρβλ. καὶ Τίτ. β΄ 12).

17. «Ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος».

Διὰ νὰ εἶνε τέλειος ὁ εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκων ἄνθρωπος, κατηρτισμένος εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

«ἄρτιος» «ἐστιν ὁ τέλειος καὶ ὑγιής» (Οἰκ.). Ὁ πλήρης, ὁ ἀκέραιος, ὁ μὴ ἠκρωτηριασμένος καὶ μὴ ἐλλιπής.

«ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος». Πρβλ. Α΄ Τιμοθ. ς΄ 11. Λέγεται τοῦτο πρωτίστως μὲν περὶ τοῦ διδασκάλου καὶ διακόνου τοῦ Εὐαγγελίου, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ παντὸς χριστιανοῦ. Ἡ ἐν Λουκᾷ ς΄ 40 διατυπουμένη σκέψις «κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ» παρέχει τὸν κρίκον, δι' οὗ αἱ ἀνωτέρω δύο ἐφαρμογαὶ τοῦ χωρίου συνδέονται ἀδιασπάστως.

«ἐξηρτισμένος». «Τουτέστι τετελειωμένος» (Οἰκ.). «κατηρτισμένος» (Ζυγ.). Ἐξαρτίζω σημαίνει κάμνω τι σωστόν, ἄρτιον· τελειοποιῶ, προετοιμάζω.

μένα καὶ ἐγκαταλελειμμένα, ἕνα μοναχὰ θέλοντας, τὸ νὰ σὲ ἀφήσουν ἥσυχον νὰ κοιμηθῇς; Κάτι τέτοιο συμβαίνει καὶ μὲ τὸν νυσταγμὸν τῆς ψυχῆς. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ νυσταγμὸς αὐτὸς προκαλεῖται ἀπὸ ἕνα δηλητήριον, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἁμαρτία καὶ ὅτι ἔχει ὡς ἀποτέλεσμά του ὄχι τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ἀνανέωσιν τῶν δυνάμεων, ὅπως συμβαίνει μὲ τὸν ὕπνον τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνυπόφορον στενοχωρίαν τῆς ψυχῆς.

Ὅλοι ὅσοι μελετοῦν τὴν «Ζωὴν» καὶ ὠφελοῦνται ἐξ αὐτῆς, ἔχουν καθῆκον νὰ συνιστῶσιν αὐτὴν καὶ εἰς ἄλλους, συντελοῦντες οὕτω εἰς τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Τοιαύτη φροντὶς ἀποτελεῖ καὶ τὴν καλλιτέραν ἀντίδρασιν ἐναντίον τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ἀνηθίκων ἀναγνωσμάτων.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ Α'.
ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΖΑΡΟΝ

4. Πῶς λοιπὸν θὰ συγχωρηθῶμεν ἡμεῖς, ἀγαπητοί, τί δὲ θὰ ἀπολογηθῶμεν, ὅταν ὁ μὲν πονηρὸς δαίμων τόσην μανίαν χρησιμοποιῇ ἐναντίον μας, ἡμεῖς δὲ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς τοιαύτης φροντίδος εἰσφέρωμεν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν μας, καὶ μάλιστα ἐνῷ ἔχομεν τὸν Θεὸν σύμμαχον; Ὅταν λοιπὸν ἴδῃς ὅτι ὁ ἀδελφὸς εἶνε σκληρὸς καὶ ἄκαμπτος καὶ δὲν σὲ προσέχει, λέγε πρὸς τὸν ἑαυτόν σου· δὲν θὰ ἠμπορέσωμεν ἄρά γε μὲ τὸν καιρὸν νὰ τὸν πείσωμεν; Τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Παῦλος μᾶς διέταξε νὰ κάμνωμεν. «Δοῦλον δὲ Κυρίου, λέγει, οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, ἐν πραότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας» (2 Τιμόθ. 2, 24. 25). Δὲν βλέπεις τοὺς γονεῖς, πῶς ἐνῷ πολλάκις τὰ παιδιά των εὑρίσκονται εἰς ἀπελπιστικὴν κατάστασιν [ἕνεκα τῆς ἀσθενείας], αὐτοὶ κάθηνται πλησίον των δακρύοντες, θρηνοῦντες, καταφιλοῦντες, κάμνοντες πᾶν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτοὺς μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς; Τοῦτο κάμε καὶ σὺ διὰ τὸν ἀδελφόν. Καίτοι οἱ μὲν γονεῖς μὲ τοὺς θρήνους καὶ τὰ δάκρυα οὔτε τὴν ἀσθένειαν ἠμποροῦν νὰ ἀπομακρύνουν, οὔτε τὸν θάνατον ἐλθόντα νὰ ἀποφύγουν· σὺ δὲ ψυχὴν ἀπηλπισμένην, μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐπιμονὴν θὰ δυνηθῇς πολλάκις διὰ τῶν θρήνων καὶ τῶν δακρύων νὰ τὴν ἑλκύσῃς [εἰς τὴν σωτηρίαν] καὶ νὰ τὴν ἀναστήσῃς. Συνεβούλευσες τὸν ἀδελφὸν καὶ δὲν τὸν ἔπεισες; Δάκρυσε καὶ ἐπιχείρησε πολλάκις. Στέναξε πικρῶς, ἵνα σεβασθῇ τὸ ἐνδιαφέρον σου καὶ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν σωτηρίαν.

Τί θὰ ἠμπορέσω ἐγὼ μόνος νὰ κάμω; Διότι δὲν ἠμπορῶ βέβαια μόνος ἐγὼ νὰ σᾶς συναναστρέφωμαι ὅλους καθ' ἑκάστην ἡμέραν, οὐδὲ ἐπαρκῶ νὰ συνδιαλέγωμαι μόνος μὲ τόσον πλῆθος. Σεῖς ὅμως, ἐὰν θελήσετε νὰ διαμοιρασθῆτε τὴν φροντίδα διὰ τὴν σωτηρίαν ἀλλήλων, καὶ καθένας ἀπὸ σᾶς ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν φροντίδα του ἕνα ἐκ τῶν παρημελημένων ἀδελφῶν [ἐξ ἐκείνων δηλαδὴ οἱ ὁποῖοι παραμελοῦν τὴν ψυχικὴν των σωτηρίαν], ταχέως θὰ προαχθῇ ὁ πνευματικὸς καταρτισμός μας. Καὶ τί πρέπει νὰ λέγωμεν περὶ ἐκείνων, ποὺ ἐκέρδισαν τὴν σωτηρίαν των ὕστερα ἀπὸ τὰς πολλὰς προτροπάς; Διότι οὐδὲ ἐκείνους ποὺ ἀσθενοῦν ἀπὸ ἀθεράπευτον πνευματικὴν ἀσθένειαν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπωμεν καὶ νὰ παραμελῶμεν, ἔστω καὶ ἂν γνωρίζωμεν ἐκ τῶν προτέρων σαφῶς, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὰς πολλὰς φροντίδας καὶ συμβουλὰς ποὺ ἀπήλαυσαν, δὲν ἔχουν πλέον νὰ κερδίσουν τίποτε. Ἐὰν δὲ ὁ λόγος αὐτὸς σᾶς φαίνεται παράδοξος, ἐλᾶτε νὰ τὸν πιστοποιήσωμεν ἀπὸ ὅσα ὁ Χριστὸς ἔπραξε καὶ εἶπε. Διότι ἡμεῖς μὲν οἱ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζομεν τὸ μέλλον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἰσχυριζώμεθα διὰ τοὺς ἀκούοντας, ὅτι θὰ πεισθοῦν ἢ θὰ παρακούσουν εἰς τὰ λεγόμενά μας. Ὁ Χριστὸς ὅμως, καίτοι ἐγνώριζε σαφῶς καὶ τὰ δύο ταῦτα, δὲν ἔπαυσε νὰ διορθώνῃ μέχρι τέλους ἐκεῖνον ποὺ ἐπρόκειτο νὰ μὴ τὸν ἀκούσῃ. Τὸν Ἰούδαν δηλαδή, διὰ τὸν ὁποῖον ἐγνώριζεν ὅτι ἐξάπαντος θὰ τὸν προδώσῃ, δὲν ἔπαυσε μὲ τὰς συμβουλάς, τὰς προτροπάς, τὰς εὐεργεσίας, τὰς ἀπειλὰς καὶ μὲ κάθε τρόπον διδασκαλίας νὰ τὸν ἀποτρέπῃ ἀπὸ τὴν προδοσίαν καὶ συνεχῶς νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ, χρησιμοποιῶν ὡς ἕνα εἶδος χαλινοῦ τρόπον τινὰ τὸν λόγον. Τὸ κάμνει δὲ αὐτὸ διὰ νὰ διδασκώμεθα ὅτι, καὶ ἂν γνωρίζωμεν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι δὲν θὰ ὑπακούσουν οἱ ἀδελφοί, ἡμεῖς νὰ πράττωμεν πᾶν ὅ,τι δυνάμεθα, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ λάβωμεν πλήρη τὸν μισθὸν διὰ τὴν συμβουλήν μας. Καὶ κύτταξε πῶς συνεχῶς καὶ σοφῶς τὸν ἀπέτρεπε μὲ τὰ λόγια: «Εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με» (Ματθ. 26, 21). Καὶ πάλιν· «Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην» (Ἰωάν 13, 18). Καὶ πάλιν· «Ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν» (Αὐτόθι 6, 71). Καὶ ἠνείχετο νὰ τοὺς ἐμβάλλῃ ὅλους εἰς ἀγωνίαν, διὰ νὰ μὴ ἐκπομπεύσῃ τὸν προδότην καὶ τὸν κάμῃ ἀναισχυντότερον μὲ τοὺς φανεροὺς ἐλέγχους. Ὅτι δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἐνέβαλλον εἰς ἀγωνίαν καὶ φόβον τὰ λεγόμενα, καίτοι ἡ συνείδησίς των δὲν ἐμαρτύρει ὅτι ἐσκέπτοντο τίποτε τὸ πονηρὸν [κατὰ τοῦ διδασκάλου], ἄκουσε πῶς καθένας ἀπὸ αὐτοὺς ἠρώτα ἀγωνιωδῶς: «Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε;» (Ματθ. 26, 22). Δὲν τὸν ἐπαιδαγώγει δὲ μόνον μὲ λόγια ἀλλὰ καὶ μὲ ἔργα. Δηλαδή, ἐπειδὴ ἔδειξε πολλάκις καὶ πρὸς ὅλους τὴν φιλανθρωπίαν Του, καθαρίζων λεπρούς, ἐκδιώκων δαίμονας, θεραπεύων ἀσθενεῖς, ἀνασταίνων νεκρούς, ἀνορθώνων παραλύτους, καὶ ὅλους μὲν τοὺς εὐηργέτησεν, οὐδένα δὲ ἐτιμώρησε, καὶ ἔλεγε συνεχῶς: «Οὐκ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον» (Ἰωάν. 12, 47)· διὰ νὰ μὴ νομίσῃ ὁ Ἰούδας ὅτι ὁ Χριστὸς γνωρίζει μόνον νὰ εὐεργετῇ, ὄχι δὲ καὶ νὰ τιμωρῇ, διδάσκει αὐτὸν καὶ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον, ὅτι δηλαδὴ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ περιορίζῃ καὶ νὰ τιμωρῇ τοὺς ἁμαρτάνοντας.

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. ΙΖ' Λουκᾶ, ιε' 11—32)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 232.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Προδρόμου, Β' Κορ. δ' 6—15)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 533.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Εἰς ποῖον ἀνήκει ἡ δόξα.

Ἀπὸ τὸν ἀπόστολον Παῦλον εἶχον διδαχθῆ τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου οἱ χριστιανοὶ τῆς Κορίνθου καὶ ἐδέχθησαν τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἐν τούτοις ὁ μακάριος ἐκεῖνος τοῦ Κυρίου ἀπόστολος εἶχε τὴν συναίσθησιν ὅτι ὄχι μόνον οἱ Κορίνθιοι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἀπόστολοι, εἰς τὸν Θεὸν ὤφειλον τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Δι' αὐτὸ γράφει εἰς τὴν σημερινὴν περικοπὴν τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς του, ὅτι «ὁ Θεός.... ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ». Ταὐτοχρόνως δέ, περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν λοιπῶν ἀποστόλων ἀναφέρει ὅτι αὐτοὶ ἦσαν «ὀστράκινα σκεύη», δηλαδὴ ἄνθρωποι ἀδύνατοι καὶ ἐξουθενημένοι, καὶ ὅτι ὁ διαφωτισμὸς καὶ ἡ σωτηρία τῶν χριστιανῶν προήρχετο ὄχι ἀπὸ αὐτούς, ἀλλ' ἀπὸ τὴν δύναμιν καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸν τρόπον δὲ αὐτὸν ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴν μὲν δόξαν ἀπέδιδεν εἰς τὸν Θεὸν δι' ὅσα εἶχε κατορθώσει, αὐτὸς δὲ διὰ τὸν ἑαυτόν

του εἶχε τὸ ταπεινὸν φρόνημα καὶ τὴν συναίσθησιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας.

Ἀλλὰ τοιοῦτο φρόνημα πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ κάθε ἐργάτης τοῦ εὐαγγελίου, ἀκόμη δὲ καὶ πᾶς χριστιανός. Ὅ,τιδήποτε καλὸν καὶ ἂν κάμνωμεν, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὠφελοῦμεν τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς ὁδηγοῦμεν εἰς τὴν σωτηρίαν, καὶ ἂν ἀκόμη κατορθώνωμεν μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ἔργα, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ὅλα γίνονται καὶ εὐοδοῦνται διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Διότι τί εἰμποροῦμεν ἡμεῖς μὲ μόνας τὰς ἰδικάς μας δυνάμεις νὰ ἐνεργήσωμεν καὶ νὰ φέρωμεν εἰς αἴσιον πέρας, ἂν Ἐκεῖνος δὲν μᾶς βοηθήσῃ καὶ δὲν εὐλογήσῃ τὰς προσπαθείας μας; Μήπως δὲν ἔχομεν τόσας περιστάσεις τῆς ζωῆς μας, κατὰ τὰς ὁποίας ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχωμεν ἐκεῖνο ποὺ ἐσκεπτόμεθα, οἱ δὲ κόποι μας καὶ αἱ προσπάθειαί μας ἀπέβησαν εἰς μάτην;

Διὰ τοῦτο, λοιπόν, εἰς τὸν Θεὸν ἂς ἀποδίδωμεν τὴν δόξαν διὰ πᾶν καλόν, τὸ ὁποῖον πράττομεν. Καὶ ὅταν οἱ ἄλλοι θαυμάζουν τὰς πράξεις μας καὶ μᾶς ἐγκωμιάζουν, ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ τιμή. Διότι ἡ δύναμις Αὐτοῦ μᾶς ἐβοήθησε καὶ μὲ τὴν χάριν Αὐτοῦ ἔγινε πᾶν ὅ,τι ἔγινεν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν ἑαυτόν μας, ἂς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι εἴμεθα ἁπλῶς ὄργανα τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα Αὐτὸς χρησιμοποιεῖ καὶ Αὐτὸς βοηθεῖ διὰ τὴν ἐργασίαν τοῦ καλοῦ. Εἴμεθα ἄνθρωποι μὲ πολὺ περιωρισμένας τὰς δυνάμεις καὶ δι' αὐτὸ ὁ Κύριος ἐβεβαίωσεν ὅτι «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν».

Μία ἀπὸ τὰς ὠφελείας.

Εἶνε ἀνεκδιήγητα τὰ ὅσα καθημερινῶς ὑπέφερον οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοὺς διώκτας τοῦ εὐαγγελίου. Ἀρκεῖ νὰ λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν αὐτὸ ποὺ γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Κορινθίους, ὅτι «ἀεὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν», καὶ εἰμπορεῖ νὰ φαντασθῇ τὰ παθήματά των. Παρ' ὅλα ταῦτα, ὅμως, οἱ ἀπόστολοι ἦσαν ἀκλόνητοι ἐν μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων, χωρὶς νὰ χάνουν τὸ θάρρος των καὶ τὴν ὑπομονήν. Διότι τοὺς ἐνεδυνάμωνεν ἡ χάρις τοῦ Κυρίου, πρὸς τὸν Ὁποῖον ὁλοψύχως ἐπίστευον, καὶ τοὺς ἐπαρηγόρει ἡ πρὸς Αὐτὸν ἐμπιστοσύνη καὶ πεποίθησις. Διὰ τοῦτο ἐθλίβοντο μὲν καὶ αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι ἐξ ἀφορμῆς ἐκείνων ποὺ ὑπέφερον, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔφθανον εἰς ἀπογοήτευσιν. Πολλαῖς φοραῖς μάλιστα εὑρίσκοντο εἰς πολὺ δυσκόλους περιστάσεις καὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ πράξουν, ἀλλ' ὁ Θεὸς τοὺς ἐφώτιζε καὶ τοὺς ἔβγαζεν ἀπὸ τὴν ἀμηχανίαν. Αὐτὸ ἀκριβῶς τονίζει εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν. «Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι».

Ὦ! πόσον ἀληθῶς ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐξυπηρετεῖ τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν! Ἀλλά, καὶ ἀντιθέτως, πόσον βλάπτουν τὸν ἑαυτόν των ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν μακρὰν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ περιφρονοῦν τὸ εὐαγγέλιον! Παρατηρήσατε αὐτούς, τῶν ὁποίων ἡ ψυχὴ δὲν ἐθερμάνθη ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ. Εἶνε πράγματι δυστυχεῖς ἐν καιρῷ τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων. Ὅταν τὸ χρῆμα καὶ τὰ ἄλλα ὑλικὰ μέσα δὲν εἰμποροῦν νὰ τοὺς βοηθήσουν, τὸ πᾶν δι' αὐτοὺς ἀπωλέσθη. Ὅλα μαῦρα καὶ ἀπαίσια. Παντοῦ ἀπελπισία καὶ ἐγκατάλειψις. Πουθενὰ δὲν εἰμποροῦν νὰ εὕρουν παρηγορίαν. Δὲν ἔχουν ποῦ νὰ ἀκουμβήσουν καὶ ἀπὸ ποῦ νὰ ἐνισχυθοῦν. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἢ αὐτοκτονοῦν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς χειροτέρας ἀπογνώσεως ἤ, ἂν δὲν κάμουν αὐτό, μαραίνονται κυριολεκτικῶς καὶ λυώνουν ἀπὸ τὴν θλίψιν, χωρὶς νὰ εἶνε ἱκανὸν τίποτε νὰ τοὺς παρηγορήσῃ.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

Πόσον διαφορετικὸν ὅμως εἶνε διὰ τὸν πιστὸν τὸ ζήτημα αὐτὸ τῆς θλίψεως καὶ τῶν δοκιμασιῶν! Πονεῖ βέβαια καὶ αὐτὸς καὶ κλαίει ἀναμφιβόλως διὰ τὰ τυχὸν ἀτυχήματα ἢ τὸν θάνατον τοῦ προσφιλοῦς του. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἀπελπίζεται. Διότι ἡ πίστις τὸν ἐμψυχώνει καὶ τὸν βοηθεῖ. Αὐτὸς πιστεύει ὅτι δὲν εἴμεθα μόνοι μας εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ἀλλ' ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς παρακολουθεῖ καὶ Αὐτὸς ἐπιτρέπει καὶ τὰς θλίψεις διὰ τὸ συμφέρον τῶν ψυχῶν μας. Παρηγορεῖται λοιπὸν καὶ εἰρηνεύει, ἀλλὰ καὶ φωτίζεται ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ καὶ ξεύρει πῶς νὰ φερθῇ καὶ εἰς τὰς πλέον δυσκόλους περιστάσεις.

Ὦ Κύριε, πρόσθες εἰς ἡμᾶς πίστιν, διὰ νὰ μὴ συντριβώμεθα ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν θλίψεων, ἀλλὰ νὰ εὑρίσκωμεν πλησίον Σου δύναμιν καὶ παρηγορίαν.

Διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν ἄλλων.

Μὲ προθυμίαν ὑπεβάλλοντο εἰς πᾶν εἶδος κακουχίας καὶ στερήσεως οἱ Ἀπόστολοι καὶ εὐχαρίστως ἀντεμετώπιζον καθημερινῶς τόσους κινδύνους καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, διὰ νὰ κηρύξουν τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου καὶ ὁδηγήσουν εἰς τὴν σωτηρίαν τοὺς ἀνθρώπους. Ὅλα τὰ ἐδέχοντο χωρὶς γογγυσμόν, διότι ἐγνώριζον ὅτι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν σώζονται τόσαι ψυχαὶ καὶ κληρονομοῦν τὴν αἰώνιον ζωήν. Δὲν εἶχε λοιπὸν σημασίαν δι' αὐτοὺς τὸ ὅτι ἐκινδύνευον νὰ θανατωθοῦν, ἀφοῦ οἱ ἄλλοι ἐσώζοντο. Δι' αὐτὸ καὶ ἔγραφεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἰς τοὺς Κορινθίους ὅτι «ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν». Ἐφανέρωσε μὲ τοὺς λόγους αὐτούς, ὅτι ἦτο ὑπεραρκετὸν ἀντιστάθμισμα εἰς τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους τῶν Ἀποστόλων ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ σωτηρία τῶν ἄλλων.

Ἡ διαγωγὴ αὐτὴ τῶν Ἀποστόλων ἀποτελεῖ δι' ὅλους μας παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Διότι καὶ ἡμεῖς ἔχομεν καθῆκον νὰ ἐργαζώμεθα, ἐφ' ὅσον μᾶς εἶνε δυνατόν, διὰ τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν ἄλλων, χωρὶς νὰ λογαριάζωμεν τοὺς τυχὸν κόπους ἢ ἄλλας θυσίας ποὺ θὰ ὑποστῶμεν. Καὶ ναὶ μὲν οὔτε ἀπόστολοι πρόκειται νὰ γίνωμεν ἡμεῖς, οὔτε ἔχομεν ὅλοι ὡς ἔργον τὸ νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν ψυχικὴν τῶν ἄλλων ὠφέλειαν. Ἐν τούτοις θὰ τύχουν περιστάσεις ποὺ πρέπει καὶ ἡμεῖς κάτι νὰ κάμωμεν διὰ νὰ παρηγορήσωμεν μίαν ψυχὴν ἢ νὰ βοηθήσωμεν κάποιον διὰ νὰ μετανοήσῃ καὶ ἐξομολογηθῇ ἢ διὰ νὰ προλάβωμεν μίαν πρᾶξιν ἄλλου ποὺ πρόκειται νὰ φέρῃ ζημίαν ψυχικήν. Τοιαῦται εὐκαιρίαι δὲν θὰ λείψουν ποτέ.

Θὰ παραστῇ ὅμως ἀνάγκη πολλαῖς φοραῖς νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς κόπους, προκειμένου νὰ ἐνεργήσωμεν τὸ καθῆκόν μας αὐτὸ ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Ἴσως χρειασθῇ καὶ νὰ διακό-

ψωμεν πρὸς στιγμὴν τὴν ἐργασίαν μας. Διόλου ἀπίθανον νὰ ὑποχρεωθῶμεν νὰ ἀγρυπνήσωμεν καὶ νὰ κακοπαθήσωμεν ἢ καὶ θυσίας ὁλικὰς νὰ ὑποστῶμεν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ διστάσωμεν, οὔτε νὰ καμφθῶμεν. Ἡ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀγάπη αὐτὸ μᾶς ἐπιβάλλει. Αἱ δὲ θυσίαι καὶ ἄλλαι ταλαιπωρίαι ποὺ τυχὸν θὰ ὑποστῶμεν, εἶνε μηδαμιναὶ καὶ ἀνάξιαι λόγου, ἐὰν συγκριθοῦν μὲ τὴν ὠφέλειαν ποὺ θὰ προκύψῃ. Εἶνε θυσίαι ὁλικαὶ καὶ κόποι σωματικοί, τοὺς ὁποίους μετὰ χαρᾶς ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν, προκειμένου νὰ ὠφελήσωμεν τοὺς ἄλλους ψυχικῶς. Ἄλλως τε, εἶνε τοῦτο καὶ ἰδική μας ὠφέλεια. Διότι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν γινόμεθα ἄξιοι περισσοτέρας ἀγάπης καὶ προστασίας ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

ΑΙ ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

Παρ' ὅλην τὴν καλὴν διάθεσιν καὶ προσπάθειαν τῶν γονέων, καὶ παρ' ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἤθελον λάβει διὰ τὴν χριστιανικὴν ἀνατροφὴν καὶ μόρφωσιν τῶν παιδιῶν των, εἶνε τόση ἡ δύναμις τοῦ κακοῦ καὶ τόσοι οἱ κίνδυνοι ἐκ τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν πειρασμῶν τῆς ἁμαρτίας, ὥστε δὲν ἀρκοῦν τὰ ἀνθρώπινα μέσα. Χρειάζεται πράγματι νὰ ἐπέμβῃ καὶ βοήθεια καὶ δύναμις ἀνωτέρα. Τὴν δύναμιν δὲ αὐτήν, πλουσίαν μάλιστα, δὲν εἶνε κανεὶς ἄλλος εἰς θέσιν νὰ δώσῃ, παρὰ μόνος ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος, τοῦ ὁποίου τέκνα ἀγαπητὰ εἶνε καὶ οἱ γονεῖς καὶ τὰ τέκνα των.

Ἐκ τούτου προβάλλει νέον καθῆκον διὰ τοὺς γονεῖς. Μαζῇ μὲ τὰ ἄλλα μέτρα ποὺ θὰ λάβουν ὑπὲρ τῶν παιδιῶν των, ὀφείλουν νὰ ἐπικαλοῦνται νύκτα καὶ ἡμέραν τὴν προστασίαν καὶ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ποίαν πεποίθησιν πρέπει νὰ ἔχουν; Ὅτι ὁ Θεὸς ἐνδιαφέρεται διὰ μικροὺς καὶ μεγάλους καὶ «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α' Τιμόθ. β' 4)· ὅτι μὲ ἰδιαιτέραν ἀγάπην παρακολουθεῖ πᾶσαν καλὴν προσπάθειαν τῶν πιστῶν γονέων διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν των· ὅτι ἡ χάρις Του καὶ ὁ φωτισμός Του εἰμποροῦν πάντοτε νὰ ἐπιδράσουν ἐπωφελῶς εἰς τὴν ψυχὴν γονέων καὶ τέκνων· τῶν γονέων μέν, διὰ νὰ τοὺς διαφωτίζῃ εἰς ἑκάστην περίστασιν τί πρέπει νὰ πράττουν διὰ τὸ καλὸν τῶν παιδιῶν των· τῶν τέκνων δέ, διὰ νὰ δίδῃ εἰς αὐτὰ ἐμπνεύσεις ἀγαθὰς καὶ τὰ προφυλάττῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς ἁμαρτίας. Ἀσφαλῶς δέ, πρέπει νὰ ἐμπιστεύωνται οἱ γονεῖς περισσότερον εἰς τὴν ἐπέμβασιν καὶ βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, παρὰ εἰς τὰς ἰδικάς των γνώσεις καὶ προσπαθείας, ὁσονδήποτε σοφαὶ καὶ συνεταὶ καὶ ἂν εἶνε αὗται. Ἄλλως τε, ὁ βίος ὁ οἰκογενειακὸς παρουσιάζει περιστάσεις ὄχι ὀλίγας, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ γονεῖς, ἀπηλπισμένοι πλέον ἀπὸ τὰς ἰδικάς των προσπαθείας καὶ ἀπαισιόδοξοι διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν παιδιῶν των, βλέπουν ὅτι μόνον ἐπέμβασις θεία δύναται νὰ δώσῃ διέξοδον σωτηρίας καὶ νὰ συγκρατήσῃ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἀπωλείας.

Διὰ τοῦτο πρέπει οἱ γονεῖς νὰ θεωροῦν τὴν προσευχὴν ὡς ὅπλον ἀπαραίτητον καὶ μέσον ἰσχυρόν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιτύχουν τὴν χριστιανικὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν των. Πρὸς τοῦτο δέ, πρέπει αἱ προσευχαί των ν' ἀναβαίνουν θερμαὶ πάντοτε πρὸς τὸν Πατέρα τῶν φώτων· μὲ πίστιν, μὲ ἐπιμονήν, μὲ ἐλπίδα ἀκλόνητον, μὲ ὑπομονὴν ἀνεξάντλητον. Ἡ προσευχὴ θὰ τοὺς πλησιάζῃ πρὸς τὸν Θεόν, τὸν κοινὸν ὅλων Πατέρα, διὰ νὰ ἐμπνέωνται καὶ διδάσκωνται ἀπὸ τὴν πατρικήν Του ἀγάπην πρὸς ὅλους. Θὰ ἐκχύνουν τὴν καρδίαν των ἐνώπιόν Του καὶ θὰ ἐκμυστηρεύωνται τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀνησυχίας των, τὸν πόνον καὶ τὴν θλῖψίν των ἐν σχέσει πρὸς τὰ παιδιά, διὰ νὰ λάβουν ἀπ' ἐκεῖ ὄχι μόνον παρηγορίαν καὶ ἀνακούφισιν καὶ ἐνίσχυσιν καὶ θάρρος, ἀλλὰ καὶ φωτισμὸν καὶ καθοδηγίαν. Μὲ τὴν προσευχὴν οἱ γονεῖς κάμνουν τὸν Θεὸν σύμμαχόν των καὶ συνεργάτην εἰς τὸ ἔργον τῆς καλῆς παιδαγωγίας· ἢ μᾶλλον, ἐπιτυγχάνουν νὰ γίνουν αὐτοὶ συνεργάται τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μορφώσουν τὰ παιδιά των παιδιὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ προσευχὴ εἰς πολλὰς περιστάσεις θὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ τὰ μαῦρα σύννεφα τῆς ἀπελπισίας, ἀπὸ τὴν πικρίαν τῆς ἀπογοητεύσεως, ἀπὸ τοὺς καπνοὺς καὶ τὴν παραφορὰν τοῦ θυμοῦ. Καὶ θὰ δεικνύῃ εἰς αὐτοὺς τὴν καλυτέραν λύσιν, ὥστε νὰ γνωρίζουν πῶς νὰ μεταχειρίζωνται τὰ παιδιά των καὶ πῶς νὰ οἰκονομοῦν ἑκάστην περίστασιν καὶ ἀνάγκην ὡς πρὸς αὐτά.

Ἔχομεν δὲ εὐτυχῶς πολλὰ παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας, τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν πόσον ἀξίζει ἡ προσευχὴ τῶν πιστῶν γονέων καὶ ποῖα θαύματα εἰμπορεῖ νὰ κατορθώσῃ. Ἡ στεῖρα Ἄννα, μὲ τὰς θερμὰς προσευχὰς καὶ τὰ δάκρυά της, κατώρθωσεν ὄχι μόνον νὰ εἰσακουσθῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ν' ἀποκτήσῃ υἱὸν ἐκλεκτόν, τὸν ἔνδοξον προφήτην Σαμουήλ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀφιερώσῃ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ ἁγία Μόνικα, μὲ τὰς ὁλοθέρμους καὶ ἐπιμόνους παρακλήσεις καὶ ἱκεσίας της, ἐπέτυχεν ἐπὶ τέλους ὥστε ἡ θεία χάρις νὰ προσελκύσῃ εἰς μετάνοιαν τὸν ἄσωτον υἱόν της, τὸν Αὐγουστῖνον, καὶ νὰ τὸν μεταβάλῃ εἰς φωστῆρα λαμπρὸν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ δὲν εἶνε τοῦτο παράδοξον. Δὲν μᾶς βεβαιώνει ὁ Κύριος ὅτι «πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε» (Ματθ. κα' 22); Ἂς ζητοῦν, λοιπόν, καὶ οἱ γονεῖς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὰ παιδιά των. Καὶ ἂς εἶνε βέβαιοι, ὅτι αἱ προσευχαί των δὲν θὰ μείνουν χωρὶς ἀπάντησιν ἐκ μέρους τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ

Τόμος Α'. (ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ, ΑΠΟΔΕΙΠΝΟΝ)

Ἡ ἔκδοσίς μας αὕτη θὰ περιλάβῃ εἰς 7 τόμους πάντα τὰ ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀκολουθίαις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ψαλλόμενα μέλη καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἐκτὸς ὅσων περιέχει τὸ Ἀναστασιματάριον. Εἰς τοὺς τόμους τούτους θὰ παρελάσουν τὰ σοβαρώτερα καὶ ἐκλεκτότερα μαθήματα τῶν ἐγκυροτέρων μουσικοδιδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν συλλογήν μας χαρακτηρίζει ὄχι μόνον ἡ προσεκτικὴ τῶν μαθημάτων ἐκλογὴ καὶ ἡ μεθοδικὴ τῆς ὕλης κατάταξις, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιμέλεια περὶ τὴν ὅλην ἐμφάνισιν τῆς ἐκδόσεως. Ὁ ἐκδοθεὶς ἤδη πρῶτος τόμος περιλαμβάνει, μετὰ τὰ Προλεγόμενα, πάντα τὰ μαθήματα τοῦ Ἑσπερινοῦ (Ἀνοιξαντάρια, Μακάριος ἀνήρ, Κεκραγάριον, Φῶς ἱλαρόν, Προκείμενα ὅλου τοῦ ἔτους, Θεοτόκε Παρθένε, καὶ πάντα τὰ τῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων) καὶ τοῦ Ἀποδείπνου (Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεὸς κλπ., Ψυχή μου ψυχή μου κλπ, καὶ τὰ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου). Τιμᾶται δὲ ἄδετος δραχ. 30, πανόδετος δραχ. 45. Προστίθενται ταχυδρομικὰ Ἐξωτερικοῦ δρ. 8 διὰ τὰ ἄδετα καὶ δρ. 9 διὰ τὰ πανόδετα· Ἐξωτερικοῦ δέ, δρ. 16 διὰ τὰ ἄδετα καὶ δρ. 18 διὰ τὰ πανόδετα. Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας καὶ τῶν ταχ)κῶν ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ

Προσευχὴ σωτηρίας ἀπὸ ἐχθρῶν.
(Ἐκ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ψαλμῶν ὑπὸ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου).

Κύριε ὁ Θεός μου, μὴ σιωπήσῃς εἰς τοὺς λόγους τῆς προσευχῆς μου. Διότι ἠνοίχθη ἐναντίον μου στόμα ἀνθρώπου ἁμαρτωλοῦ καὶ δολίου. Ὡμίλησαν ἐναντίον μου μὲ γλῶσσαν δολιότητος. Μὲ περιεκύκλωσαν μὲ λόγους ἐχθρότητος καὶ ἀντιπαθείας καὶ μὲ ἐπολέμησαν δωρεάν, χωρὶς νὰ πταίω εἰς τίποτε. Καὶ Σύ, Κύριε, ἐλθὲ νὰ μὲ προστατεύσῃς καὶ βοηθήσῃς διὰ τὸ ὄνομά Σου τὸ ἅγιον, ὡς Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐλέους. Διότι τὸ ἔλεός Σου καὶ ἡ βοήθειά Σου εἶνε χρήσιμα εἰς πάντα ἀδικούμενον καὶ θλιβόμενον. Λυτρωσαί με, Κύριε, ἀπὸ τοὺς ἐπιβούλους ἐχθρούς μου, διότι εἶμαι μικρὸς καὶ ἀδύνατος καὶ ἡ καρδία μου εὑρίσκεται εἰς θλῖψιν καὶ ταραχήν. Βοήθησέ με, Κύριε ὁ Θεός μου, καὶ σῶσέ με ὡς ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος. Ἐγὼ δὲ θὰ εὐχαριστῶ μὲ τὸ στόμα μου καὶ θὰ δοξολογῶ τὸ Ὄνομά Σου, Κύριε, μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἐν μέσῳ ἀνθρώπων πολλῶν θὰ ὁμολογῶ τὴν πρὸς ἐμὲ συγκατάβασιν καὶ ἐπιείκειαν καὶ βοήθειάν Σου. Θὰ ὁμολογῶ μὲ εὐγνωμοσύνην καὶ θὰ διακηρύττω, ὅτι παρεστάθης εἰς τὰ δεξιὰ ἀνθρώπου πτωχοῦ καὶ ἀδικουμένου ὡς βοηθὸς καὶ ὅτι ἔσωσες τὴν ζωήν μου ἀπὸ ἐχθροὺς διώκτας καὶ ἐπιβούλους.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΑΙΩΓΜΩΝ

ΕΥΝΙΚΗ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Αἱ ἔρευναι τοῦ Φοίβου.

Ἡ πρώτη φροντὶς τοῦ Φοίβου μόλις ἀπεβιβάσθη εἰς τὰς Ἀθήνας ἦτο νὰ πληροφορηθῇ περὶ μιᾶς ρωμαϊκῆς οἰκογενείας πατρικίων, ποὺ εἶχεν ἔλθει διὰ νὰ ἐγκατασταθῇ ἐκεῖ. Ἀλλ' εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἀπαντοῦσαν, σηκώνοντες τοὺς ὤμους, διότι τόσοι εὐγενεῖς Ρωμαῖοι ἐπηγαινοήρχοντο, ὥστε δὲν ἦτο εὔκολον νὰ εὕρῃ τὴν οἰκογένειαν αὐτήν, χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ εἰξεύρῃ εἰς ποίαν πλευρὰν τῆς πόλεως εὑρίσκετο. Τὸν συνεβούλευσαν νὰ κατευθυνθῇ πρὸς τὰς ἀριστοκρατικὰς συνοικίας. Τοῦτο καὶ ἔκαμε, θεωρήσας ὀρθὴν τὴν συμβουλήν.

Ἐφωδιασμένος μὲ μερικοὺς σηστερτίους, ποὺ εἶχε λάβει ὡς ἀμοιβὴν τῆς ἐργασίας του κατὰ τὸ ταξείδιον, διηυθύνθη ἀπὸ τὴν πλατεῖαν τῆς ἀγορᾶς πρὸς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς πόλεως. Ἐκεῖ ἤρχισε τὰς ἐρεύνας του, μὲ τὴν ὑπόφασιν νὰ μὴ ἀναλάβῃ τίποτε, προτοῦ ἐπανεύρῃ τὴν Εὐνίκην. Αἱ ἐλπίδες του διεψεύσθησαν· κανεὶς δὲν εἶχεν ἀκούσει διὰ τὸν Σεμπρόνιον Γράκχον. Εἶχεν ἀπαυδήσει νὰ πηγαίνῃ ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι χωρὶς ἀποτέλεσμα.

Τὰ μέσα του ἐξηντλήθησαν καὶ συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ ἐπισκεφθῇ μερικοὺς παλαιοὺς φίλους τοῦ πατρός του, διὰ νὰ τοὺς παρακαλέσῃ νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς αὐτὴν τὴν κρίσιμον περίστασιν. Ἡ πεῖνα καὶ ἡ κούρασις τὸν ἔκαμαν νὰ τὸ ἀποφασίσῃ· ἐσκέπτετο δικαίως, ὅτι, ἐὰν ἤθελαν αὐτὰ τὰ πρόσωπα, θὰ εἰμποροῦσαν νὰ ἐλευθερώσουν τὴν Εὐνίκην ἀπὸ τὴν δουλείαν. Ἀφοῦ ὅμως ἕως τώρα δὲν εἶχαν κάμει τίποτε, δὲν ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ περιμένῃ τίποτε ἀπὸ τοὺς παλαιούς του φίλους.

Ἐν τούτοις ἐσχημάτισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν πεποίθησιν, ὅτι δὲν εἰμποροῦσε μόνος νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὅτι χωρὶς βοήθειαν δὲν θὰ ἐπετύγχανε ποτέ. Παρουσιάσθη λοιπὸν εἰς τὴν θύραν ἑνὸς πλουσίου γέροντος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχε σχέσεις μὲ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὁ ὁποῖος τοῦ εἶχε δειχθῇ ἀρκετὰ εὐμενής, ὅταν ἐζοῦσεν ὁ πατέρας του.

—Λέγεις εἰς τὸν κύριόν σου, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος Φοῖβος ζητεῖ τὴν ἀκρόασίν του; εἶπε μὲ τὴν ἀταραξίαν ἑνὸς οἰκείου τῆς οἰκογενείας εἰς τὸν θυρωρόν.

Ὅταν ἐπερνοῦσε τὸ κατώφλιον ὁ Φοῖβος, ἐφρόντισε νὰ κάμῃ τὰς συνειθισμένας ὑποκλίσεις εἰς τοὺς ἐφεστίους θεούς· ἀλλ' ἀπὸ τὰ ἐνδύματά του, τὰ ὁποῖα δὲν ὡμοίαζαν καθόλου πρὸς ἐκεῖνα ποὺ φοροῦσαν οἱ συνήθεις ἐπισκέπται, ἐφάνη ὕποπτος εἰς τὸν δοῦλον, ὁ ὁποῖος τὸν παρεκάλεσε νὰ παραμερίσῃ, διὰ ν' ἀφήσῃ δίοδον εἰς ἕνα ἄλλον ἐπισκέπτην.

Εἰς τὴν προσταγήν, τὴν ὁποίαν συνώδευσε καὶ δυνατὸν σπρώξιμον, τὸ πρόσωπον τοῦ Φοίβου ἔγινε κατακόκκινον!

—Σκλάβε, εἶπε, τολμᾷς νὰ κτυπήσῃς ἕνα Ἕλληνα, ἕνα Ἀθηναῖον; Γιὰ πρόσεχε! ἤ, μὰ τοὺς θεούς! θά....

—Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ὁμιλῶ μὲ μικρὰ παιδιά, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος καγχάζων. Ἐὰν ἐπιθυμῇς νὰ ἴδῃς τὸν εὐγενῆ μου κύριον Ἀπελλῆν, θὰ περιμένῃς, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ σειρά σου.

Ὁ Φοῖβος, ἐξαγριωμένος, ἀλλ' ὑποχρεωμένος νὰ ὑποταχθῇ, ἐπέρασεν εἰς τὸν προθάλαμον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἤδη γεμᾶτος ἀπὸ ἐπισκέπτας, ποὺ ἐπερίμεναν.

—Ὁ Ἀπελλῆς εἶνε μανιώδης συλλέκτης πολυτίμων κειμηλίων, εἶπεν ὁ ἕνας, ποὺ κρατοῦσε μικρὸν κιβώτιον, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἀντήλλασσε μὲ κανὲν ἄλλο πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον.

—Γιὰ κοσμήματα, δὲν εἰξεύρω· ἀλλὰ μὰ τοὺς θεούς! ἐὰν ὁ Ἀπελλῆς εἰξεύρει νὰ ἐκτιμᾷ τὰ καλὰ καὶ παλαιὰ κρασιά, θὰ ἀγοράσῃ αὐτό, ποὺ θὰ τοῦ προσφέρω, εἶπεν ἕνας ἔμπορος κρασιῶν, τοῦ ὁποίου τὸ ροδοκόκκινον πρόσωπον ἐμαρτύρει τὸ ἐμπόρευμά του. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει δύο τύχας ὁμοίας εἰς τὴν ζωήν του, σᾶς ἀπαντῶ, καί, μὰ τὸν Βάκχον! ὁ Ἀπελλῆς δὲν θὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ξεφύγῃ.

—Ἡ δὲν θ' ἀγοράσῃ καθόλου, εἶπε γελῶν ὁ ἀδαμαντοπώλης.

—Ἴσως, εἶπεν ὁ σύντροφός του. Ἀλλὰ τί εἶνε αὐτὰ ἐκεῖ; προσέθεσε βλέπων νὰ εἰσέρχεται ἕνας ἄλλος ἄνθρωπος, ποὺ ἔφερεν ὑπὸ τὸν βραχίονά του συλλογὴν πλουσίων ἐνδυμάτων.

—Ἔχω, ὅ,τι εἶνε τῆς μόδας, εἶπεν ὁ εἰσελθών. Κατεσκεύασα αὐτὰ τὰ ἐνδύματα ἀπὸ σχέδια, ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ρώμην. Αὐτὴ ἡ πορφυρᾶ μέταξα μὲ τὰ ἀσημένια κρόσσια εἶνε ἰδία μὲ ἐκείνην, ποὺ ἐφοροῦσεν ὁ Νέρων τὴν τελευταίαν φοράν, ποὺ ἔπαιξε λύραν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.

—Μὰ τοὺς θεούς! εἶνε θαυμασία· καὶ φαντάζομαι τί ὡραῖα, ποὺ θὰ ἐπήγαινεν εἰς τὸν Νέρωνα, διότι τὰ μακρυὰ μαλλιά του θὰ ἔκαναν ἐξαίρετον συνδυασμὸν μὲ τὸ ὕφασμα τοῦτο, εἶπεν ὁ ἀδαμαντοπώλης μὲ θαυμασμόν.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Νὰ τὸ πιστεύσωμεν;

Ἀνεγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας εἴδησις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἵδρυσιν «ὑπηρεσίας κοινωνικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγωγῆς», πρὸς καταπολέμησιν «τῆς κοινωνικῆς ἀναρχίας καὶ ἠθικῆς καταπτώσεως, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὴν ἔλλειψιν ἀγωγῆς καὶ συστηματικῆς παρακολουθήσεως τῆς νεολαίας».

Ἡ μέχρι σήμερον στάσις τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν κυβερνήσεων τοῦ Κράτους ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς τῆς νεολαίας ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ πιστεύῃ κανεὶς σοβαρῶς, ὅτι τὸ Κράτος συνηγωνίσθη πραγματικῶς τὴν ἀνάγκην ἀποκαταστάσεως «ἠθικοῦ ρυθμοῦ», καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἐφαρμογὴν ἀποτελεσματικῶν μέσων διὰ τὴν ἠθικὴν ἀγωγὴν τῆς νεολαίας. Καὶ διὰ τοῦτο φοβούμεθα, ὅτι θὰ πρόκηται μᾶλλον περὶ ἐντυπωσιακῆς τινος εἰδήσεως ἢ κινήσεως, κατόπιν τῶν ἐσχάτως πυκνωθεισῶν διαμαρτυριῶν καὶ τῆς ἐκδήλου δυσφορίας τοῦ λαοῦ. Ἐν τούτοις ἂς μὴ προτρέχωμεν. Ὁ χρόνος θ' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ἂν πραγματικῶς ἀπεφασίσθη—καὶ πρὸ παντὸς ἂν ἐφαρμοσθῇ—σύστημα σωτηρίων μέτρων διὰ τὴν ἠθικὴν ζωὴν τοῦ τόπου, τότε θὰ εὑρεθῶμεν εἰς τὴν ἐξόχως εὐχάριστον θέσιν ὄχι μόνον ν' ἀνακαλέσωμεν ὅσα ἀνωτέρω ἐκθέτομεν ὡς ὑποψίας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπικροτήσωμεν τὰ μέτρα καὶ νὰ διακηρύξωμεν, ὅτι τὸ Κράτος μας ἀπέβαλε τὸν «παλαιὸν ἄνθρωπον» καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ.

Ἡ ἔλλειψις ἐκπαιδευτικῆς γραμμῆς.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας προεκήρυξε καὶ πάλιν διαγωνισμὸν διὰ τὴν συγγραφὴν διδακτικῶν βιβλίων. Ἐκ τούτου λαβοῦσα ἀφορμὴν ἐφημερίς, προσκειμένη εἰς τὴν κυβέρνησιν, παρετήρησε διὰ κυρίου ἄρθρου, ὅτι εἰς τὰ διδακτικὰ βιβλία, ἕνεκα τῶν γλωσσικῶν προτιμήσεων τῶν συγγραφέων, ἐπικρατεῖ «σύγχυσις, συσκοτισμός, καλλέργεια πνεύματος ἀσταθείας, ἐπιπολαιότητος, ἀναρχίας πραγματικῆς. Τὸ δὲ χειρότερον καὶ τὸ μᾶλλον ἐπικίνδυνον, τὸ ἀνυπολογίστως βλαβερὸν εἶναι ἡ ἔλλειψις μιᾶς σαφῶς διαγεγραμμένης σταθερᾶς ἐκπαιδευτικῆς γραμμῆς». Τὸ Ὑπουργεῖον ἀπαντῆσαν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦτο δι' ἀνακοινωθέντος βεβαιώνει, ὅτι «τὸ γλωσσικὸν χάος καὶ ἡ ἔλλειψις σταθερᾶς ἐκπαιδευτικῆς γραμμῆς ἀνήκει πλέον εἰς τὸ παρελθόν».

Δὲν θὰ συζητήσωμεν ἡμεῖς, ἂν πράγματι ἡ ἔλλειψις σταθερᾶς γραμμῆς, ὡς πρὸς τὸ γλωσσικόν, ἀνήκῃ πράγματι εἰς τὸ παρελθόν. Ἐκεῖνο, ποὺ χρειάζεται νὰ καταστήσωμεν γνωστὸν εἰς τοὺς γονεῖς εἶναι, ὅτι ἡ σταθερὰ ἐκπαιδευτικὴ γραμμὴ χρειάζεται πρὸ παντὸς εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν βιβλίων. Διότι τὸ περιεχόμενον πολλῶν τοιούτων σαφῶς ἢ καὶ δι' ὑπαινιγμῶν—τοὺς ὁποίους πολλοὶ διδάσκοντες ἀναλαμβάνουν νὰ καταστήσουν σαφεστάτους—παρουσιάζεται ἀντίθετον πρὸς τὰς χριστιανικὰς πεποιθήσεις, ἀκόμη δὲ καὶ πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν. Καὶ δίδεται οὕτως εἰς τοὺς μαθητὰς ἡ ἐντύπωσις, ὅτι ὅσα διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος διδάσκονται περὶ τῆς Θρησκείας δὲν εἶναι ἀληθῆ. Φυσικὰ δέ, ἀφοῦ ἡ εἰς τὰς ἀληθείας τῆς Θρησκείας ἐμπιστοσύνη κλονισθῇ, θὰ καταρρεύσῃ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν παιδιῶν καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ νὰ συνεχίζεται ἡ «ἠθικὴ κατάπτωσις τῆς νεολαίας», τὴν ὁποίαν ἔπειτα θ' ἀνορθώσῃ τάχα ἡ «Ὑπηρεσία τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλείας καὶ ἀγωγῆς»!

Πῶς γράφεται ἡ ἱστορία!

Ἀναφέρομεν δύο συγκεκριμένα παραδείγματα τοῦ περιεχομένου τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς πρώτης τάξεως τῶν Σχολείων τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως, ὁ συγγραφεύς, ἀπευθυνόμενος πρὸς σοβαροὺς ἐπιστήμονας, δυναμένους νὰ συγκρίνουν καὶ νὰ κρίνουν, δηλαδὴ πρὸς ..... δωδεκαετεῖς μαθητάς (!!), ὁμιλεῖ περὶ τοῦ «κρανίου ἀνθρώπου τοῦ Νεάντερταλ» καὶ περὶ «φυλῆς» τοιούτων ἀνθρώπων, παραθέτει τὴν φωτογραφίαν τοῦ κρανίου, περιγράφει τὸν ἀνύπαρκτον σκελετόν του, σημειώνει ὅτι ἔζησεν εἰς τὴν Εὐρώπην 100 χιλιάδας χρόνια π. Χ. καὶ ἀποφαίνεται: «Γενικὰ ὅλη του ἡ κατασκευὴ κάμνει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται μᾶλλον περὶ ἀνθρωπομόρφου πιθήκου παρὰ περὶ ἀνθρώπου. Εἶναι ζήτημα ἂν κατώρθωνε νὰ περιπατῇ ἐντελῶς ὀρθιος». Ἐπίσης ἀποφαίνεται ὡς πρὸς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ἀνθρώπου: «Πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καὶ οἱ παλαιότεροί μας πρόγονοι μὲ νεύματα ἔκαμναν γνωστὰς τὰς προθέσεις των εἰς τοὺς ὁμοίους των. Οἱ φθόγγοι ἀρχικῶς ἦσαν σημεῖα ἢ συνθήματα, ὅπως βλέπομεν εἰς πολλὰ ζῷα. Τὰ συνθήματα αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος τὰ ἐπολλαπλασίασεν».

Ἀλλ' αἱ ἀναπόδεικτοι αὗται ὑποθέσεις περὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὰς ὁποίας ἀσχολεῖται ἡ ἐπιστήμη, ἡ ὁποία οὐδέποτε κατέληξεν εἰς θετικὰ συμπεράσματα, εἶναι δυνατὸν νὰ γράφωνται ὡς ἱστορικαὶ ἀλήθειαι εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σχολείων καὶ νὰ μεταδίδωνται ὡς ταιαῦται εἰς τὰ παιδάκια τοῦ σχολείου;

Ἐπίσης, εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς πέμπτης καὶ ἕκτης τάξεως τῶν Γυμνασίων γράφεται: Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως «ἡ Ἐπιστήμη» ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς θεολογίας. Τὸ κῦρος τῆς βίβλου περιορίζεται. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ἐπιστήμης καὶ ἐν γένει τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς θεολογίας, τὴν ὁποίαν ἐπέφερεν ἡ Ἀναγέννησις, προεκάλεσε καὶ τὴν θρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν».

Ἀσχέτως πρὸς τὴν κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀπέχθειαν τοῦ συγγραφέως (τὴν ὁποίαν δεικνύει καὶ μὲ αὐτὰ ἀκόμη τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, διότι τὴν μὲν λέξιν Ἐπιστήμη τὴν γράφει μὲ κεφαλαῖον Ε καὶ μὲ παχέα στοιχεῖα, ἐνῷ τὴν Βίβλον, δηλαδὴ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν μὲ μικρὸν β καὶ μικρὰ στοιχεῖα), σημειοῦται μία μεγάλη ἱστορικὴ ἀνακρίβεια. Διότι ἀκριβῶς ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ τῆς θρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως τὸ κῦρος τῆς Ἁγίας Γραφῆς εὐρύνεται. Καὶ ἐνῷ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεσαίωνος εἰς ἐλάχιστα ἀντίτυπα ἐκυκλοφόρει καὶ ἔμενεν εἰς τοὺς πλείστους ἄγνωστος, μετὰ τὴν Ἀναγέννησιν κατέστη τὸ περισσότερον ἀνὰ τὴν οἰκουμένην κυκλοφορούν βιβλίον. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι μόνον ἡ Βρεττανικὴ Βιβλικὴ Ἑταιρεία κυκλοφορεῖ ἐτησίως 12 περίπου ἑκατομμύρια ἀντιτύπων. Ἀπὸ δὲ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἑταιρίας ταύτης (1804), εἰς διάστημα 130 ἐτῶν ἐκυκλοφόρησαν 453 ἑκατομμύρια ἀντιτύπων εἰς 678 διαφόρους γλώσσας καὶ διαλέκτους. Κατὰ τὸν τρέχοντα δὲ αἰῶνα ἡ διάδοσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια.

Ἀλλ' ὅταν κατὰ τοιοῦτον τρόπον διαστρέφεται ἡ ἀφορῶσα τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἱστορία εἰς τὸ σχολεῖον, οἱ γονεῖς δικαιοῦνται νὰ μάθουν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας: Τὰ παιδιά των φοιτοῦν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς χριστιανικῆς Ἑλλάδος ἢ τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας;

Ἡ πεῖνα ἐν Ρωσίᾳ.

Ἡ Ρωσία δὲν εἶναι μόνον ἡ χώρα τῶν διωγμῶν τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ χώρα τῆς θεριζούσης τοὺς πληθυσμοὺς πείνης, καίτοι ἄλλοτε ἦτο σιτοβολὼν τῆς Εὐρώπης, σήμερον δὲ ἐξυμνεῖται ὡς χώρα εὐτυχίας τοῦ προλεταριάτου. Διὰ τὴν νέαν φρίκην τῆς πείνης ἡ ἐν Γενεύῃ ἐδρεύουσα Οἰκουμενικὴ Ὑπηρεσία Τύπου καὶ Πληροφοριῶν διαβιβάζει τὴν ἀκόλουθον διακήρυξιν τῶν Διεθνῶν Ὀργανώσεων πρὸς βοήθειαν τῶν ἐν Ρωσίᾳ πασχόντων πληθυσμῶν, τὴν ὁποίαν ὑπογράφουν ἐκ μέρους τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν τῆς Εὐρώπης οἱ καθηγηταὶ E. Choisy, Ad. Keller *καὶ ὁ καρδινάλιος τῆς Βιέννης* Theodore Innitzer.

«Ἡ σταθερά μας πεποίθησις, τὴν ὁποίαν καμμία διάψευσις δὲν εἰμπορεῖ νὰ διασείσῃ, εἶνε ὅτι δι' ἕνα σπουδαῖον μέρος τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ ἡ πεῖνα πρόκειται νὰ φθάσῃ πάλιν εἰς τὸ ἔπακρον ..... Ἐξάγεται σήμερον ἀπὸ αὐτὰς ταύτας τὰς ρωσικὰς διακηρύξεις, ὅτι σημαντικὸν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν μερῶν ὅπου θερίζει ἡ πεῖνα ἔχει ἀπολύτως στερηθῆ παντὸς μέσου καὶ παροδόθη ὁριστικῶς εἰς τὴν φρίκην τῆς πείνης. Κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν τῶν ξένων τῶν εὐνοϊκῶς διακειμένων πρὸς τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν, ἡ συγκομιδὴ ὑπῆρξε τοῦτ' αὐτὸ μηδαμινὴ εἰς τὰς δοκιμασθείσας χώρας. Ἀλλαχοῦ, λέγει ἕνας αὐτόπτης ἀμερικανὸς μάρτυς, ἡ συγκομιδὴ τῶν σιτηρῶν ἔγινε μὲ αὐστηρότητα ἄγνωστον ἕως τότε .... Μόνον τοῦτο ἐπέτρεψε τὴν κατάργησιν τοῦ δελτίου τοῦ ψωμιοῦ εἰς τὰς πόλεις.

«Τὸ προϊὸν τῆς συγκομιδῆς περιέρχεται πρὸ παντὸς εἰς τὸν στρατόν, εἰς τὰ βιομηχανικὰ κέντρα καὶ εἰς ἄλλας προνομιούχους ὁμάδας τῶν πόλεων, ἐνῷ ἡ ζωὴ τῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν, καὶ κυρίως τῶν μεμονωμένων χωρικῶν, ἀπειλεῖται σοβαρῶς. Ἕνα διάταγμα τῆς σοβιετικῆς Κυβερνήσεως τῆς 26 Δεκεμβρίου 1934 ὁμολογεῖ τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως. Διὰ πρώτην φορὰν γίνεται ἐπίσημος μνεία τῆς στενοχωρίας, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν ξηρασίαν πολυαρίθμων γεωργικῶν χωρῶν τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας. Θὰ ἴδωμεν νὰ ἐπαναληφθοῦν κατὰ τὴν προσεχῆ ἄνοιξιν γεγονότα ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ 1933, ὁπότε ἐχάθησαν ἀναρίθμητοι ἀθῶοι εἰς τὴν Οὐκρανίαν καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Βόλγα;

«Αἱ ὑπογραφόμεναι ὀργανώσεις πάντοτε ὑπεστήριξαν τὴν ἄποψιν ὅτι τὰ ζητήματα τῆς ἀνθρωπίας φιλανθρωπίας ἔπρεπε νὰ ἐξετάζωνται ἀσχέτως πρὸς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς προκαταλήψεις. Ἐθεώρησαν ὡς στοιχειῶδες καθῆκον ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον νὰ μὴ σιωπήσουν πρὸ τῶν πραγματικῶν περιστάσεων, ἀλλὰ νὰ ὑψώσουν τὸν ἀκόμη νέον τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν ποὺ ὑποφέρουν καὶ ἀποθνήσκουν τῆς πείνης. Διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ καταστροφὴ τοῦ 1933, ζητοῦν νὰ χυθῇ πλῆρες φῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως καὶ νὰ δοθῇ πᾶσα ἐγγύησις ὅτι θὰ χορηγηθῇ ἀσφαλῶς κάθε βοήθεια».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγ. Ἀναργύρων (Νέας Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος. Ἁγ Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· Χ. Δέδες ἐν Χανίοις· Ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν Χίῳ· Χ. Παπαγιάννης ἐν Μυτιλήνῃ· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Ἰωαννίνοις· Κωνστ. Λαμπρόπουλος ἐν Ἡρακλείῳ· Κ. Χρόνης ἐν Ναούσῃ καὶ Περ. Φωτόπουλος ἐν Αἰτωλικῷ καὶ Νεοχωρίῳ· καὶ οἱ περιοδεύοντες κ. κ. Π. Παπαγιάννης ἐν Ξάνθῃ καὶ Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Χίῳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.